

KLÓFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 »
 Helyben hárhoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 Pünny utáni napok kivételével

Eszerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Áraskasszóság kódratok visszaadására
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 15.

Magyar darwinizmus.

Darwin és Haeckel azt állítják, hogy a békából lett a majom és a majomból lett az ember. Ezt elnevezték ők az emberi nem eredetének.

A milyen alaposan bebizonyosodott ez a tétel, épp úgy sikerülni fog talán valamikor bebizonyítani azt is, hogy fordítva: az emberből fejlődött a majom és a majomból a béka.

Utóvégre ha az egyik lehetséges, miért ne volna lehetséges a másik is? Ha lehet fából vaskarika, akkor vasból is lehet farkarika.

Egyikre éppen annyi a bizonyíték, mint a másikra: semmi. Legalább a tudósok eddigi kutatásai mellett semmi.

Pedig ha az európai hírű tudósok ismerték volna alaposan Európát, igen könnyen találtak volna elméletükre csatánós bizonyítékot ha nem is az embernél, de egyes testületeknél.

Megpróbált a magyar országgyűlés mindenféle lenni; még magyar is. Átment az előre- és visszafejlődés mindenféle fokozatán. De mindig érzett valami vonzalmat a degenerálódáshoz. Olyan visszafelé darwinizálódás ütött bele a mi honatyáinkba.

Itt van a mi gyönyörű nyelvünk, melynél szinésebbet, erőteljesebbet, hajlékonyabbat nem ismer a világ. Egyformán lehet rajta mennydörögni és enyelegni, verset és komoly prózát írni. Csupa báj és erő — és csupa elhagyottság.

Mi hagytuk el akárhányszor, mint a kis gyermeket az országút szélén. Hogy vették volna oltalmukba idegenek, mikor az édes anyja hagyta ott?

Megpróbált a magyar ember szája rájárni mindenféle idiómára. Dikcióztak hajdanában honatyáink latinul s 300 évig száműzve volt a magyar parlamentből a magyar nyelv. Mikor egész Európa latinul művelődött, mi akkor vitézül kitarítottunk saját nyelvünk mellett. De mikor nyugaton a modern nyelvek hódítottak tért mindenütt, mi akkor kitéttük a magunk nyelvét az országutra a parasztnak. A magyar országuton pedig átvonult Európa valamennyi hadserege, csoda, hogy életben maradt a kitétt gyöngye gyermek.

Ebben az állapotban a magyar parlament igyekezett valami őskori kihalt mammuttá fejlődni vissza. Nagy nemzeti erőre vall, hogy 300 évig kiálltuk a kegyetlen kísérletet s nem pusztultuk k belé.

Az újabb korban a magyar parlament modern állatot választ mintául: a két-éltűeket.

Szuverén lény a mi országgyűlésünk. Részvétének szava megindítja a nagy francia nemzet szívet is s a mikor megemlékeznek róla a francia lapok a martini-quei katasztrófával kapcsolatban, mind magasztalással emlékeznek meg a magyar országgyűlésről.

Ez a mi parlamentünk magyar élete; élet a szárazföldön.

De tudunk mi élni a vízben is. Kerüljünk csak bele a közös ügyek vizes lepedőjébe, jöjjön hozzánk egy lengyel külügyminiszter vagy egy osztrák had-

ügyminiszter és a magyar országgyűlés rögtön átalakul németté. Nincs magyar tüdeje, hanem van német kopoltyuja. Egyébiránt magyar tüdővel is, német kopoltyuval is ugyanazt mondja, a mit tőle kérnek vagy követelnek.

Ez volna a magyar parlament német élete a delegációban, a magyar állami-ságot elnyelő közös vízben.

De itt nem állunk meg a darwinizálásban. A természettudomány csak két-éltűeket ismer, azonban itt a mi parlamentünk hároméltűnek. Ez már csak elég szép haladás?

Valami bolond nagylelkűségi rohamában átadta a magyar törvényhozás a maga jogainak egy részét a horvát tartománygyűlésnek s viszont megengedi a horvátoknak, hogy a magyar országgyűlésen horvátul dikciózzanak. Ha már benne vagyunk a horvát csávában, megélünk ott is. Legfeljebb a magyar bőr meg le rólunk s örök égető sebnek ott marad állami egységünkön a horvátoknak tett engedmény. Vértünk bele, de azért be nem kötjük a sebet. Nem használhatjuk velük szemben sem a magyar tüdőt, sem a német kopoltyut, de azért kitarunk vitézül.

Igy él a magyar három életet szárazon, vizen és csávában.

Más nemzeteket egyféle élet is elpusztít, mi mind a hármát kiálljuk vitézül. Ha ez a nép sincs szebb jövőre és halhatatlanságra teremtve, akkor egynek sem szánta azt a nemzetek sorsát intéző Gondviselés.

Dr. K. A.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

A Közönség.

I.

Az impresario.

Egy elegánsan öltözött ur, akinek vastag aranylánc csüngött a mellényén, elégedetten sétálgatott Amsterdamban egy csatorna partján. Üzleti ügyek miatt járt a városban. — Előtte ment egy asszony a gyermekével. Már nem tudom, hogy micsoda véletlen következtében, a gyermek a vízbe esett. Az asszony nagyot sikoltott, utána ugrott a gyermeknek és megmentette. Az üzleti ügyekben járó ur, aki mindezt látta, elővette a jegyzőkönyvét, s lát-szott rajta, hogy valamit írni akar.

— Nagyságos asszonyom, megengedi, hogy megkérdezzem a nevét és a lakása címét?

— A gyermekem! A gyermekem! Megvan a gyermekem!

— Nagyon jól van . . . De szabad kérdeznem . . .

— Megvan a gyermekem! Nem történt semmi baja! — ismételtette makacsul az anya, aki nem értette, hogy hogyan lehet másról is kérdezősködni, mint a gyermekéről.

— Eh, ezzel az asszonynyal nem lehet semmit sem csinálni, — morgott mérgesen a kíváncsi ur. — Hé, barátom, jó borraivalót

kap, ha megtudja, hogy ki ez az asszony és hol lakik? Aztán jöjjön majd el hozzám!

Igy szólt az idegen a körülötte álló emberek egyikéhez s úgy látszik, hogy így aztán meg is tudta, amit akart.

Másnap meg is látogatta az asszonyt.

— Nagyságos asszonyom, tegnap volt szerencsém jelen lenni . . .

— Ah, ön is ott volt, uram? Látta? Én nem láttam, nem hallottam semmit, csak utána ugrottam . . .

— Igen, igen, asszonyom, a többit már tudom. Hallottam . . .

— Hallotta?

— Igen, nagyságos asszonyom, hallottam, hogy ön hogyan . . .

— Mit hallott?

— Hogy hogyan sikoltott . . . s ezért jö-vök, hogy szerződtessem önt a színházamhoz.

Szegény anya! Ez az ember impresarió volt s valami új »vonzó» hatást keresett. A neve: »Közönség»

II.

Don Juan.

Don Juan kövér és elhízott, amint illik is. De Dimanche sovány.

— A családom nyomorog, nemes Don Juan! Ön tudja jól, hogy mit dolgoztam önek . . .

— Helyesen beszél, kedves Dimancheom, foglaljon helyet.

— Köszönöm a szivességet, drága jó uram . . . De azt szeretném, ha ezt a számlát . . .

— A számlája pompás! Csak rajta, barátom! Még sokra viheti! Tetszik egy szippantás a szelenczéből?

— Köszönöm a szippantást, Don Juan . . . de ez a számla . . . és . . .

— Maga talán nem is tudja, kedves Dimanche, hogy milyen szép írása van? . . . Kinevezem titkáromnak . . . s aztán írhat majd nekem sokat!

— Köszönöm szépen, lovag ur, de a családom nyomorban sanyalódik . . . és mi ön miatt . . .

— Nyomorban? . . . Sanyalódik? . . . Nyomorban sanyalódik? . . . Ó mily remek összeköttetése ez két mély értelmű s szép hangzású szónak! . . . Én azt mondom . . . én egészen megindulok . . . magam sem tudom, hogy mit akarok, de ez nem is tartozik ide . . . elég az hozzá, hogy ez a kifejezés pompás! »Nyomorban . . . sanyalódik!» Legyen olyan szíves, mondja mégegyszer!

— Nyomorban sanyalódik, uram . . .

— Isteni! Mennyi élet . . . mennyi hűv . . . mennyi tűz! Kinevezem önt kedvenc köl-tőmnek! Csak így tovább, ékes szavu Dimancheom!

— Köszönöm a költői kinevezést, grand ur . . . azt gondoltam, hogy ön . . . az Iste-nért gondolja meg, hogy meghalunk . . . és még

Ujabb petíció.

Róth Ferencz és társai abrubbányai választók megbízásából tegnap dr. *Tetéli* Armin budapesti ügyvéd petíciót nyújtott be a Kuriához *Rosenberg* Gyula, Abrubbányán április hó 15-én megválasztott orsz. képviselő mandátuma ellen nagymérvű vesztegetés, etetés, itatás miatt kérvén annak megsemmisítését.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 15.

Elnök: *Tallán* Béla.

Napirend előtt *Darányi* Ignác földművelési miniszter benyújtja a *Béga csatorna rendezéséről* szóló javaslatát. (A terv szerint 9.600.000 kor. összeg keretén belül 1913-ik évig tartó idő alatt kell végrehajtani a szabályozást. 4.700.000 koronát a társulat, a többit az állam fizeti.)

Ezután következik a napirend, az

appropriáció javaslat

folytatólagos tárgyalása.

Werner Gyula személyes kérdésben szól. Visszautasítja *Rakovszky* tegnapi vádját, mintha ő protekcióval jutott volna be a delegációba. Őt a Ház választotta meg póttagnak, az albizottságok üléseiről semmiféle tudósításokat nem ad ujság roknak.

Ismét a szászok.

Lindner Gusztáv: A költségvetést nem szavazzák meg. Nem azért, mert a miniszterelnöknek nem felelhetnek el ama kijelentéseit, hogy ők telhetetlenek. Amit nemzetiségi kérdésnek nevezünk, az a hazánkban élő nemzetiségek jogos kívánságai. (Zajos helyeslés a szász képviselők között.) A nemzetiségi kérdést elnyomni nem lehet.

Rákosi: Ki próbálta?!

Lindner: Ez tény s ez ma már kidomborodott. Készséggel elismeri *Kristóffy* fejtegetéseit, csak hogy az ő nézetei a kormány nézeteivel és a hatóságok eljárásával ellentétben állanak, tehát megvalósulásra a közel jövőben nem gondolhatnak.

A hatóságok a nemzetiségi törvények 7-ik, 20-ik és 22-ik szakaszát nem tartják tiszteletben s ezáltal elkeserítik a nemzetiségeket. Es

hozza adósságaim is vannak, amelyeket nem tudok kifizetni . . . és most azt mondják, hogy becsstelen vagyok . . . mig ön, . . . gondolja meg, lovag ur, Don Juan, grand ur, — nem is tudom, hogy szólítsam, hogy megértsem? . . . Don Juan . . . ó Istenem, . . . meghalunk éhen és még azt mondják, hogy én . . . — Meghaltok? . . . Főlséges gondolat! De nem nagyon találó. Dimanche barátom! Magát az igazság rovására nagyon elragadja a telkedés! Meghal? Ekkora előadói tehetséggel ön meghal? . . . És ilyen szép kézírással? Lehetetlenség, Dimanche! Látja, én Don Juan, . . . én megajándékozom önt . . . fogadja el bátran . . . ne legyen olyan szégyenlős . . . hiszen ezzel tartozom magának . . . megajándékozom magát, *ex plenitudine potestatis* . . . érti ezt?

— Ó nem . . . de a számlám . . .

— Megajándékozom magát a halhatatlansággal. — És most, Leporélló, légy szíves ezt az urat kikisérni . . .

. . . Biz én nem tudom, Dimanchenak volt-e még annyi ideje, hogy ezt mondhatta volna: »Köszönöm a halhatatlanságot, Don-Juan-Község«, — de láttam, hogy a ficzkó mily szomorúan ment végig az utcán, hogy a feleségének és a gyermekeinek hazavigye a halhatatlanságot — kenyér helyett, amit már nagyon vártak, hogy ne keljen éhen halniok.

Multatuli.

miért van ez; azt hiszi azért, hogy a bíróságok kényelmesebben bírálkodhassanak. Megrendíthetetlen hite, hogy a Királyföldön működő hatóságok hivatásuknak nem tesznek eleget. A nyelv szerinte eszköz és nem cél, épen olyan eszköz, mint a bíróság függetlensége. Az a kérdés, mily nyelven történjék a perlekedés? Abból, hogy a királyi bíróságok nyelve a magyar, logikailag az következne, hogy kiadványait és végzéseiket magyarul adják ki, de korántsem következik az, hogy beadványokat más nyelven ne lehessen beadni a királyi bíróságokhoz.

Nessi Pál: A szóbeli tárgyalásnak is magyarnak kell lenni!

Lindner Gusztáv: A volt Királyföldön működő királyi bíróságok még a magyar nyelvű beadványokat is visszautasítják, ha csak egy idegen nyelvű beadvány is van mellette csatolva. A törvényszékek szinte oly különös egyformasággal járnak el ily tekintetben, mintha összebesszéltek volna.

Biztosítja a kormányt, hogy itt nincs szó izgatásról, távol áll tőlük az államnyelv ellen való sikertelen törekvés, (Mozgás a szélsőbaloldalon) ri a szász nép programján, az *egységes magyar állam* programján állunk. (Ugy van! a szászoknál.) Miután bajainkat rendszer közigazgatási uton nem sikerül orvosolnunk, bár azok annak hatáskörébe tartoznának s mivel oda nem vihetők, a költségvetést az 1896. t.-cz. 6. §-a értelmében nem szavazzák meg. (Zajos helyeslés a szász képviselők közt.)

Hegedüs Sándor személyes kérdésben kér szót. *Rakovszky* tegnapi beszédénél közbeszólt s e közbeszólását igazítja helyre, mert úgy látja, hogy a nyomtatásban megjelent beszédben közbeszólása esetleges félreértésre adhat okot. (Helyeslés a jobboldalon.)

Nessi Pál: *Lindner* beszédére válaszolva kijelenti, hogy az olyan emberrel, ki nem tudja, hogy Magyarországon nem létezik más polgár, legyen az bármily nemzetiségű, mint magyar állampolgár, az olyan emberrel nem tartja érdemesnek szóba állani. Elvárja a miniszterelnöktől, hogy a magyar nyelv ellen intézett e támadást megtorolja. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon, mozgás a szászok között.)

Korodi Lutz: A mi anyanyelvünk nem idegen! (Zaj.)

Bakonyi: Menjének ki innen!

Madarász József: Nem méltók arra, hogy itt üljenek.

Korodi Lutz: Nem megyünk! Itt maradunk!

Lurtz: Nincs joga senkinek minket kiküldeni!

Rigó: A nagy marasztalástól ugyan elmehetnek.

Korodi: Azért sem megyünk! (Zaj. Elnök csenget.)

A delegációk hibái.

Nessi Pál: Hosszasan foglalkozik a delegáció dolgaival. Mindenekelőtt a leghelytelebbről eljárásnak tartja azt, hogy ha a delegáció tagjai közül valaki, valamelyes felvilágosítást kér a közös miniszterek valamelyikétől, hát ezt nagy hajlongások közt teszik és a nyert felvilágosításokért nagy köszönetet mondanak.

Kerdi, hát van-e valami érdekük nekik ebben, hát nem kötelességük-e a fölvilágosítás megadása?

Kubik: De nekik azt is érdemnek tekintik!

Nessi: Helytelennek tartja azt, hogy a delegáció albizottságai folyton ha valami nagyobb érdekű dolog merül fel, bizalmas üléseket tartanak a nyilvánosság kizárásával. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Beóthy: Nagy szükségük lehet a titkolózásra. (Derűtlenség.)

Nessi: Az albizottságok tárgyalásainak nyelvéről szólva, a miniszterelnök azt mondotta volt, hogy a ki nem tud magyarul, annak szabad németül beszélni ott. (Mozgás a szélsőbalon.)

Rátkay: Elég rosszul mondta.

Kubik: Tanuljanak meg magyarul!

Nessi: Már tegnap is állította, hogy a miniszterelnök ez iránti kijelentése nem helyes,

de ma behoznítja. A 44-ik t.-cz. 2. és 3-ik szakaszai a törvényhozásból kirekeszti a más nyelv használatát a magyar nyelven kívül. Már pedig azok az ülések szintén a magyar törvényhozás kiegészítő részei, mert magyar képviselők, a magyar parlamentből küldettek ki oda. (Ugy van! a szélsőbalon.) *Goluchovszky* pedig egyenesen a magyar törvényeket sérti meg az által, hogy ott németül beszél. (Ugy van! a szélsőbalon.) A közös minisztereknek tudniok kell magyarul.

Beóthy: Tudni bizony!

Buzáth: Legalább a kvóta arányában! (Derűtlenség.)

Honvédségi okmányok kiszolgáltatása.

Nessi: Ugy hallotta, hogy a honvédelmi miniszter minden a honvédségre vonatkozó okmányt kiszolgáltatót a hadügyminiszternek. (Mozgás a szélsőbalon.)

Kubik: Na hiszen, szépen vagyunk!

Nessi: Nem akarom ezt feltételezni róla —

Kubik: Pedig mindent fellehet!

Nessi: De ha ez így van, akkor a válságos percekben, ha bekövetkeznének ilyenek, teljesen ki lennének téve az ő kénye-kedvének. (Mozgás a szélsőbalon.) Ha ez így van, akkor a honvédelmi minisztert vád alá kellene helyezni. (Ugy van! a szélsőbalon.) A hadügyi bizottság tegnapi ülésén *Szentiványi* felemlítette, hogy a hadseregben kevés a magyar tiszt s felszólalt amellett, hogy e bajt orvosolják. A szeltemben keressék az okot, azt változtassák meg mert a mi hadseregben a mai szellem fog uralkodni, e bajt nem orvosolhatják. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

A miniszterelnök fennen hangoztatja, hogy ő *Deák* Ferencz hagyománya szerint vezeti az ország alkotmányát. Szóló azonban nem a *Deák*, hanem a *Kossuth* Lajos elveit követi s ezt kellene követnie minden magyar embernek. (Hosszas éljenzés, tetszés és taps a szélsőbalon.)

Ismét a trónörökös támadása.

Nessi: Majd áttér a dynasztiára. Tegnapi udvari bál volt fent Budavárában. De hol voltak a főhercegek, miért hiányzott a trónörökös? Hát ez a hála azért, mit eddig is tett már érte a nemzet, hogy el sem jön Budapestre, mikor itt az udvar? Különben meggyőződése, hogy odafont mindent felhasználnak, amivel bennünket sérthetnek. (Ugy van a szélsőbalon.)

A magyar nyelvet akaratból nem tanulják meg. Pedig a német császár harmadik fia pompásan beszél magyarul és ez pedig nem minden célzatosság nélkül való. Hát ha a németek császára taníttatni képes a fiát a magyar nyelvre, a mi dynasztiánk nem teheti azt meg. Kérdést intéz a király személye körüli miniszterhez, hogy egy magyar tanítót, a magyar kultúra nevelőjét hosszú munka után, hogy tünethetnek ki ezüst érdemkereszttel.

Kubik: Szokás ez már odafen.

Bakonyi: Mint az udvari lakásokat.

Nessi: De hát ez még csak megjárja. Amde egyuttal egy német reversálist iratnak vele alá. Mi jogon? (Mozgás a szélsőbalon.)

Kubik: Mért nem küldte vissza?

Nessi: Most pedig áttérek a Gotterhaltéra, erre az átkozott nótára. (Halljuk! a szélsőbalon.) Micsoda gyűlöletes politika lehet az, hogy folyton bántanak ezzel bennünket? Felelvény pedig gyönyörű melodiának nevezte. Hát ő nem képes meghallgatni s azt hiszi, hogy van vele minden magyar ember. Es mit látunk? Gotterhaltét játszanak a virágkiállítás Budapesten, talán hogy a virágok jobban illatozzanak s azt játszik a Carouselen, midőn *Hollós* Mátyás korabeli öltözetben lovagjatek folyik. (Zaj a szélsőbalon.) Hát hogy egyeztethető ez össze? De tovább megyek! (Halljuk! Halljuk!) A Szegedi Naplóban olvasom, hogy ott az egyik templomban, a szent Rókus templomban a katonazene Gotterhaltét játszik akkor, midőn az ifjuság istentiszteleten van. (Zaj a szélsőbalon.)

Madarász József: Hallatlan!

Nessi: Hát megakarják rontani a magyar ifjúságot zsenge lelkületében? (Zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Szégyen! Gyalá! at!) Hát én t. Ház csatlakozom Rátkay képviselő barátom indítványához és felszólítom a magyar ifjúságot, hogy tüntessen a Gotterhalte ellen, még ha a dinasztia is jelen van, mert jogainkat velünk szemben is csak ily uton lehet kivívni.

Elnök: Figyelmeztetem Nessi képviselő urat, hogy a dinasztiaról ilyet nem szabad mondani.

Nessi: Ha botrányt akarnak, hát legyen botrány!

Kubik: Es maguknak tulajdonítsák.

Nessi: A törvényjavaslatot nem fogadja el. (Hosszan tartó zajos helyeslés a szélsőbalon. A szónokot számosan üdvözlék.)

Lengyel Zoltán: A gyárak szubvenczió-nálásának helytelen rendszeréről és az e téren üzött sok visszaélésről beszél. Hosszasan polemizál a miniszterelnök tegnapi beszédével s a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Várady Károly azt mondja, hogy Deák Ferencz az 1861-iki felirathoz egészen mást mond, az önálló magyar hadseregről, mint amit Széll Kálmán tegnap későbbi beszédéből csitált.

Ha Deák szavaira súlyt helyeznek, ne vessék azokat se sutba, amit a kiegyezés előtt mondott.

Tiltakozik a házszabály módosítása ellen, mit Széll tegnap bejelentett. A javaslatot nem fogadja el.

Öt perc szünet.

Szünet után

Szederkényi Nándor: Hosszasan polemizál Széll Kálmánnal az önálló magyar hadseregről mondott beszédét illetőleg. A javaslatot nem fogadja el.

Elnök: Miután több szónok nem jelentkezett, a vitát bezárom.

Széll Kálmán: O soha Nessi hazafiságát kétségbe nem vonta.

Rákosi Viktor: Nem adott reá okot.

Széll: En sem adtam. De nézzük, hogy Kossuth Ferencz miért bizalmatlan a kormányjal szemben? Kossuth azt mondja, hogy bizalmatlan azért is, mert a kormány feladta azt, mi 67-ben biztosított, a külön önálló magyar hadsereget. Ez nem áll, ők nem adták fel, mert azt másképp értelmezni nem lehet, mint hogy a magyar hadsereg a hadseregnek kiegészítő része legyen. Visszautasítja Lindnernek a magyar állam ellen intézett támadásait (Tetszés a jobboldalon.)

Az appropriációt általánosságban megszavazták.

A részleteknél **Fichler** és **Rakovszky** hevesen támadják Széll Kálmán miniszterelnököt.

Fichler: Mért nem nyújt tájékoztatást Széll is mint Körber, a ki Magyarország ellen tömöríti az összes osztrák pártokat.

Széll: Semmi bizonytalanság. Garantiálok, hogy szükség esetén átgyúrt vámtarifával, három hónap alatt megcsináljuk az önálló vámterületet. (Zajos tetszés az ellenzéken.)

Rakovszky: Hát a belügyi tárczát kiadja-e a kezéből??

Széll: Majd megmutatja az idő!

A részleteket is megszavazták. Holnap rövid ülés lesz.

Megsemmisített mandátum.

A kir. Kuria I. választási tanácsa **Faisz** Andor elnökségével tegnap hirdette ki az ítéletet a **tápéi** választás dolgában.

A Kuria **Enyedy** Lukács választását **érvénytelennek mondta ki, azt megsemmisítette** és főkorosának **Eszes** Mátyásnak választási jogát hat hónapra felfüggesztette.

A Kuria a vizsgálat által több etetési és itatási esettel vett beigazoltnak. Kiemeli az indokolás az 1901. szept. 25-én a Göbölj járási határban tartott népgyűlést, mely csak ürügyül szolgált arra, hogy Eszes Mátyás la-

komára hívja fel a népgyűlésen résztvevőket. **Huszár** Gergely lakásán meg is tartották a kortes-jellegű lakomát, amelyen olyan emberek is vettek részt, akik azelőtt a Huszár tanuján soha meg nem fordultak.

Az elfogyasztott tömérdek ételért, italért senki sem fizetett, sőt Eszes a sajátjából 170 liter bort adott a lakomához, amelyen folyton **Enyedy** Lukácsot éltették s arra buzdították a jelen voltakat, hogy Enyedyre szavazzanak. Ez az eset az itatás, etetés világos jellegével bir, elkövetve Eszes Mátyás által. Megállapította a Kuria, hogy az etetés-itatás által tiz olyan szavazót térítették át **Enyedy** partjára, akik azelőtt **Kelemen**-pártiak voltak. Ezt a tiz választót a Kuria **leszámította Enyedy szavazatainak számából.**

Tekintettel pedig arra, hogy **Enyedynek** mindössze 7 szótöbbsége volt, a leszámított szavazatok folytán kisebbségben marad. De az **átszámítást a kuria Kelemen számára nem eszközölte**, mert az ellenkérvényre elrendelt vizsgálat **Kelemen** ellen feltétlen érvénytelenségi okokat állapított meg, miért is az átszámításnak helye nem lehet. Ez az első eset, hogy a Kuria alkalmazta a szavazat-leszámítást.

A **Kelemen** Béla ellen beadott ellenkérvény folytán elrendelt bizonyítás beigazolva **Kelemenre** nézve három esetben aranyak kinnálását, minek folytán három szavazatot a **Kelemenre** beadott szavazatokból levont a Kuria, egyszersmind elrendelte, hogy az iratok a **Kelemen** ellen **megindítandó bűnvádi eljárás** eszközölhetése végett az igazságügyminiszteriumhoz áttétessenek. Feltűnést keltett a jelenvolt jogászok körében, hogy a Kuria, habár bebizonyítottan vette **Kelemennél** a vesztegetést, a kuriai bíráskodásról szóló törvény 122. §. imperatív rendelkezése dacára nem függesztette fel **Kelemen** választói jogosultságát, holott **Eszes** Mátyásnál, ki az **Enyedy**-pártnak csak egyszerű kortese volt, tehát nem képviselőjelölt mint **Kelemen**, a választói jogot 6 hónapra felfüggesztették.

Az ellopott villamosság.

— Elvi kérdés. —

A lopásnak egy új fajtája jutott nemrégiben a büntető judikatura elbírálása elé. Villamos áramot lopott valaki, persze azért, hogy belőle nyeresége legyen, vele pénzbeli megtakarítást tegyen. Az ötletes férfi nem valami világgraszáló új dolgot művelt, csak nálunk szokatlan s odakerült a büntetőbíró-ság elé.

A budapesti büntetőbíró-ság, mely elé a kérdés került, mielőtt ítéletet hozna, szükségesnek tartja a szakértőket megkérdezni aziránt,

hogy az elektromosság, jelesül az ugynevezett villamos áram térbetöltő anyaga-e s illetve a természet szerint önállóságra képes testtel bíró tárgy-e s ehhez képest van-e önálló térfogata?

Az elektromos áram feszültségén, annak erősségén meg lehet-e mérni annak a mennyiségét is?

Lehet-e az elektromos áramot, mint olyant, tehát átalakítás nélkül eltenni, elraktározni, hogy azután később értékesíteni lehessen?

Nem függ-e az elektromos társaság abszolút akaratától, hogy az általa fejlesztett egyenáramot oda irányítsa, a hova akarja s vajjon nem zárhatja-e el azt valamely vezetékben s nem cirkuláltathatja-e újra?

Ha az elektromos társaság által fej-

lesztett egyenáram a társaság tulajdonát képező kábelekben cirkulál, akkor a társaság tudta nélkül más módon elvezethető-e az áram, mint a kábeleket körülvevő elszigetelő burkolat erőszakos felbontása által?

Az utcákon közlekedő villamos kocsik céljaira szolgáló villamos áram lehet-e hatással az annak mentén levő épületekben alkalmazott Thomson-órákra és pedig oly módon, hogy ezek helytelenül működjenek?

A szakértői vélemény nyújtásával a királyi Tábla **Zipernovszky** Károly, **Schuller** Alajos és **Hoór** Vilmos műegyetemi rendes tanárokat bizta meg. Ezeknek adandó véleményétől függ tehát most a vádlottnak, **Szent-istványi** Endrének a sorsa. Mert ha feleletük kedvező lesz, bizonyos, hogy sem **Szentistványit**, sem esetleg majdan másokat az áramlopásért nálunk büntetni nem lehet addig, a míg arra speciális törvényünk nem lesz, épp úgy, mint a hogyan csináltak ilyet külföldön.

A jogügyi bizottság ülése.

Tegnap tartotta gyűlését Nagyváradi város jogügyi bizottsága, mely alkalommal több igen fontos kérdésben kellett volna határozni. A kevésbé nevezetes dolgokban döntöttek is, de a fontosabbakban kimondták, hogy majd máskor határoznak. A vita mindvégig igen érdekes volt.

Jelen voltak: **Dús** László v. főügyész, **Tóth** Márton v. alügyész, dr. **Hoványi** Gyula, dr. **Kurländer** Ede, **Lovass** Zsigmond mérnök, dr. **Gyémánt** Jenő, **Szokoly** Tamás.

A legényegylet telke.

Dús László főügyész következőkben ismerteti a történelmi állást.

Csesztivó Ferencz a vagyonát, mely állott boltból és egyéb pénzekből, összesen 27000 váltóforint értékben, 1827-ben a városi szegények javára hagyta. Tehát nincs alapítványi telek, csak alapítványi pénz. Ebből a pénzből, mely akkoriban nagy értéket képviselt, vették a mai telket. A mai szép épület az egyik vagyongazdálkodó, **Orbán** vaskereskedőnek érdeme, a ki oly szépen kezelte a vagyont, hogy a mai szép épület keletkezett.

Dr. **Dudek** Ignác a múlt században, akkor **Biharmegye** főfizikusa, vagyonát humánus célra hagyta, melyből a bábaképezde fejlődött ki. Az ő háza 1805-ben még szerepel, ez állt a mai **Csesztivó**-ház mögött. Mikor az 1832-ben alapított **Csesztivó**-alapot később térképezték, a **Dudek**-területet belerajzolták a megvásárolt **Csesztivó**-telekbe. A **Csesztivó**-alap nem fizetett a **Dudek**-házért semmit, átment egyszerűen a **Csesztivó**-ház telekkönyvébe. A **Dudek**-alap pénzürték része pedig átment az állami bábaképezde birtokába.

Ma az alapot mint **Csesztivó**-**Dudek**-alapot kezelik; végrendelete megvan mind **Csesztivó**-nak, mind **Dudek**-nek, hanem alapító oklevél nincs és még nem is jöttek vele tiszta, hogyan kellene megszerkeszteni.

A **Katholikus legényegylet**, melynek háza a **Teleky**-utcára nyílik, a telkén levő magtár-helyiséget egyleti helyiséggé akarja átalakítani. Az egyesület elnöke, dr. **Vucskics** Gyula e célból beadványt adott be a városhoz, melyben a **Csesztivó**-telekből 6 méternyi szalagot kér, üres kertből, hogy azzal telküket kiegészíthessék. Esetleg csak a biak-szolgáimat adjon a város.

Ezt a kérvényt kiadták véleményezés végett a **Csesztivó-felügyelő bizottságnak**. A bizottság a kérelmet teljesítendőnek vélte, mert

a legényegylet egyike a legnemesebb czélu egy-
leteknek és mert a Csesztivó-egylet az illető
telekrésznek semmiféle hasznát jelenleg nem
veszi. A Dudek-sikátor felé eső részen 6 méter,
bent azonban 8 méter széles rész kiadását ja-
vasolja, hogy a telek kikerekíttessék. Bent
□-méterenként 4, kint 6 koronát számol fel.

A tanács a telek eladását javasolta. Ez-
zel szemben a törvényhatósági bizottság véle-
ményt kér a jogügyi szakbizottságtól az eladási
ügylet jogi természetére nézve.

Jogi akadály az eladásra nézve *fenn
nem forog*. Sem az egyik, sem a másik ala-
pító világosan ki nem kötötte, hogy telke fenn-
tartassék; sőt egyáltalán a Csesztivó-alapnak
eredetileg telke sem volt, hanem pénze s ezt
alakították át telekre.

A kérdés eldöntéséhez szükséges, hogy az
*okiratok is beszereztesse*nek. Ennélfogva az ok-
iratok beszerzéséig a *döntést elhalasztják*; a
a tanácskozást akkor fogják folytatni s a leg-
közelebbi gyűlést e tárgyban még május hóban
megtartják, hogy a júniusi közgyűlés véglege-
sen határozhasson.

Tokody Agoston ügyében elfogadták az
előadó javaslatát.

Dr. Várady Zsigmond indítványa.

Dr. Várady Zsigmond a tisztviselők mel-
lékfoglalkozását tetté szóvá egy beadványában.
A polgármesternek van olyan nagy fizetése,
hogy abból megélhet s független lehet a város
minden érdekéről. Indítványozza tehát,
mondja ki a közgyűlés, hogy a polgármes-
teri állás összeférhetetlen minden oly ál-
lással, mely a közigazgatás körén kívül esik,
különösen pedig a Nagyváradon székelő ipari
és kereskedelmi részvénytársaságok igazgató-
sági tagságával.

Dr. Hoványi Gyula a beadvány inten-
cziójával egyetért és helyesli azt. Másrészt azon-
ban efféle rendelkezésnek példáját más vá-
rosokban nem találja. A törvényhatósági bi-
zottság tagjai is részt vehetnek mindenféle
részvénytársaságban, miért tiútsuk meg azt ép-
pen a polgármesternek? Akit polgármester-
nek választanak, megvan annak bizonyára a
kellő tapintata arra, hogy milyen állásokat
foglaljon el. A múltban nem talál semmiféle
okot ilyen rendelkezésre, nem érti tehát, miért
kelljen ilyen bizalmatlansággal viseltetni éppen
a jelen polgármesterrel szemben? Ő nem volt
nagy hive Rimlernek, (derűtség) de ezt az
eljárást méltánytalannak találja.

Kurländer Ede Várady indítványát pár-
tolja, már csak tekintettel arra is, hogy or-
szágszerte megindult az inkompatibilitási moz-
galom.

Dr. Gyémánt Jenő bevérd, hogy fog er-
ről intézkedni az országos törvény, már csak
azért is, mert akkor egyformán fog intézkedni
minden város. Másrészt Nagyváradon jelenleg
éppen nem sürgős az indítvány.

Kurländer Ede: Nem akarom, hogy
a polgármester a közutinak igazgatója legyen!
Gyémánt Jenő: Ha ez czélzás, vissza-
utasítja, ha nem, akkor egy fölösleges közbe-
szólás. — De meg az indítvány indokai érve-
nyesek az összes tisztviselőkre. Ezért az in-
dítványt nem fogadja el.

Szokoly Tamás nem fogadja el az in-
dítványt, hanem ki akarja terjeszteni valamennyi
tisztviselőre. Példákat hoz fel Nagyvárad tiszt-
viselői köréből, hogy mennyi időt töltenek hi-
vatalukon kívül. Tehát azt indítványozza,
hogy az inkompatibilitás kimondassék min-
denkire.

Hoványi Gyula: Helyes! Az irnokokra
is? (Nagy derűtség).

A bizottság elfogadja Hoványi és Gyémánt
együtt indítványát, mely szerint dr. Várady
Zsigmond indítványát el nem fogadják, mert
bevárják az országos rendezést és mert külö-
nösen Nagyváradon semmiféle ok fenn nem
forog a sürgősségre.

Szokoly Tamás és dr. Kurländer Ede
indítványait külön véleményt fenn-
tartják.

Heves vármegye felirata.

Heves vármegye feliratot intézett az or-
szággyűléshez, hogy a *Rákóczyt, Thökölyt és
Bercsényit* diffamáló törvények eltörültesse-
nek, *Kossuth Lajos* és az 1848/49-iki hon-
védek érdemei törvénybe igtassanak.

Ezt a hazafias indítványt a következő le-
véllal küldte át Heves vármegye közönsége:

Kedves barátaink és Atyánkfiai!

A hazáért vértett Rákóczy, Thököly és
Bercsényi diffamálását kimondó törvények
törlése, Kossuth Lajos érdemeinek törvénybe
igtatása és szobrának mielőbbi felállítása,
valamint az 1848/49-iki honvédek érdemei-
nek törvénybe igtatása tárgyában, mai napon
tartott közgyűlésünkön hozott határozat
alapján, a magyar képviselőházhoz intézett
feliratunkat, hazafias barátsággal megküldjük
és kérünk benneteket, hogy azt pártoljátok
és hasonló felirattal támogassátok.

Kelt Egerben, Heves vármegye törvény-
hatósági bizottságának 1902. márczius 17-én
tartott ülésén.

A vármegye közönsége nevében:

Majsik Mihály,
alispán.

Valamennyien lelkesedéssel fogadják a haza-
fias jellegű mozgalmat, illetve feliratot, *Ho-
ványi Gyula* azonban megjegyzi, hogy ez haza-
fias és nem jogi jellegű dolog, s így a jog-
ügyi bizottság körébe tulajdonképpen nem is
tartozik. Tekintve a felirat hazafias jellegét,
azt minden jó érzésű magyar embernek támo-
gatni kell, de véleményt a jogügyi bizottság
ezen tárgyban ne adjon.

A bizottság ily értelemben határoz.

A munkás- és segély-egyesület.

A magy. kir. Belügyminiszter leiratilag
értesítette a városokat, hogy munkás- és be-
tegegélyző egyesületeket létesítsenek s egy
szabályrendeleti tervezetet is küldött. Ezen
tervezetet *Gerő Armin* rendőrfőkapitány alkalmazta a helyi viszonyokra s véleményezés vé-
gett került a jogügyi bizottság elé.

Hoványi Gyula, Szokoly és Kurländer
hozzászólása után az előadó véleménye ér-
telmében némi stílárís módosítással elfo-
gadták.

A várad-velencei gazdák felebbezése a
jövő bizottsági ülésre halasztott.

Ezzel az ülés 1/6 órákor véget ért.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park)
nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél
1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d.
u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Május 17. Jogász majális.

Május 22. Rendkívüli városi közgyűlés.

Május 24. Önkéntesek majálisa.

Május 25. Szigligeti-társaság közgyűlése a városházán
d. e. 10 órákor.

Május 27. Katholikus majális.

* **Királyi kihallgatás.** O Felsége tegnap dél-
előtt 10 órákor általános kihallgatást adott, a
melyen megjelentek a többek közt: gróf Szé-
chenyi Béla, Cseh Ervin miniszter, gróf Nostitz-
Rienek János és Pokorny Hermann lovassági
tábornok, titkos tanácsosok, Mihályi Viktor
érsek, Semsey Andor főrendiházi tag, báró
Dóczy Lajos, Szabó Agost kuriai tanácselnök
Puky József, gróf Pongrácz Jenő és Tabódy
József kamarások. Együttessen fogadta a király:
Fehér Ipoly főpápot, Halbik Cyprán tihanyi
apátot, Wagner Lőrincz kisczelli apátot, Krolly
Miksa priort és Erdélyi László levéltárnokot.

* **Pávei püspök köszönete** Pávei Mihály
nagyváradai gör. kath. püspök nemrég ünne-
pelte azt az emlékezetes napot, midőn áldo-
zárságának 50-ik esztendejét betöltötte. Ezen
ritka alkalomból a város is üdvözölte a nemes-
szivű, jótékony főpapot, mely üdvözletre Pávei
püspök a következő meleg szavakban felelt:

Tek. Törv. hat. Bizottság!

Örömmel vettem az igen tisztelt tör-
vényhatósági bizottságnak folyó 1902. évi
ápril hó 12-iki üléséből kelt szives átiratát,
melyben ezen nemes város polgárságának 50
éves áldozári jubileumom alkalmából kifeje-
zett s általam nagyrabecsült üdvözletait
tolmácsolni méltóztatott.

Ezen személyem iránt tanusított ke-
gyességért midőn forró köszönetemet van
szerencsém kifejezhetni, egyszersmind el nem
mulaszthatom a tek. városi polgárságot azon
öszinte szívből eredő testvéri szeretetemről
s állandó jóindulatomról biztosítani, melyek-
től vezéreltetve e város felvirágzását, javát
és boldogságát óhajtván, folyton kérem a
Mindenható Uristent, hogy áraszsza föléje bő-
séges áldásait.

Nagyrabecsült jóindulataikba ajánlottan
vagyok a tek. törv. hat. bizottságnak
Nagyvárad 1902. máj. 14.

alázatos szolgálója:

Pávei Mihály,
nagyváradai gör. kath.
szert. püspök.

* **Az új városház fedélszerkezete.** A városház
építésére felügyelő bizottság tegnap délután 5
órákor az építési irodában ülést tartott az
épület fedélszerkezete és kiképzése tár-
gyában. A gyűlésen *Rimler Károly* polgármes-
ter elnökölt, jelen voltak: Guttman József,
Sztarill Ferencz, Lovass Zsigmond, Komlóssy
József, dr. Vucskics Gyula, Bordé Ferencz, I e-
gedis Géza, Mezey Mihály, Sulyok István, Csor-
dacsics Ferencz és Rimanóczy Kálmán, építész.
Rimanóczy Kálmán előadta, hogy a városhá-
zának tetőzete nagyon egyszerűen van tervezve:
lapos bádóg fedélzet. E helyett sokkal disze-
sebb, esztetikai szempontból ilyen monumen-
tális épületnél sokkal megfelelőbb lenne olyan-
féle hornyolt bádóg fedélzet mansard-ablakok-
kal, mint amilyen a színháznál lett alkalmazva.
O már a főhomlokzat kupoláját három mé-
terrel az eredetinel feljebb tervezte s ennek
megfelelőleg képezte ki a Körözs és Teleky-ut-
czai homlokzatok fedélzetét is. Az új tervezet-
hez költségvetést is készített, amelybe a kupola
3 méter emelkedését nem számította be, nem
is akarja, hogy beszámítsák, de a 9 mansard-
ablak, a bádóg tető galvánizálása és a hornyolt
léczek alkalmazása mégis többletet okoz, mely
(a 12% leszámitásával) 4383 koronára rug-
Ehhez kéri a bizottság hozzájárulását. A bizott-
ság a szakértők kedvező véleménye alapján
egyhangulag elfogadta a fedélszerkezet új ter-
vezetét, mely a bizottság ezen ajánlatával most
már a tanács, esetleg a közgyűlés elé kerül.

* **Lelecz gyermekek ruhái.** Ötszázötven
gyermek felruházását teljesítette tegnap dél-
előtt a nagyváradai Fehér Kereszt-Egylet
hölgyválasztmánya a gyermekmenhely helyisé-
gében. Heteket megelőzőleg helybeli varrónők
száz számra vitték be a gyermekmenhely ruha-
tárába a helyben vett anyagból megvarrt ruha-
neműket. A kiosztást özv. *Des Echerolles-
Kruspér* Sándorné védnőkhelyettes és elnöknő,
Bognár Sándorné, Mezey Vilma alelnöknő,
báró Podmaniczky Emmy, Hutschenreiter Ida,
özv. Grunwald Henrikné, özv. ifj. Schwarz
Abrahámné, Wechsler Adolfné végezték. Több
mint ezer megmentendő kisdédre terjed ki
még a Fehér Kereszt gondozása a vidéken
Biharmegye egyes falvaiban, kik posta útján
az egyes falvak községi előljáróságai előtt
fogják ruhailletményeiket megkapni.

* **Némethy Gyula felolvasása Budapesten.** Dr. Némethy Gyula tegnap tartotta meg Budapesten az *Aquinói Szt. Tamás* társaság ülésén felolvasását. A gyűlésen dr. Székely István egyetemi tanár elnökölt. Az első felolvasó Lévay Pál gáti plébános, rendes tag volt, aki a XVII. és XVIII. századbeli angol erkölcsbölcseletek: Bacon, Hobbes, Cudworth, Locke, Chumberland és Shaftesbury elméleteit vette bíráló alá és kimutatta, hogy az erkölcsi kötelezettségresz-lárd alapot egyik sem nyújt s midőn ezt keresi, Istenhez és a valláshoz kénytelen fordulni mindegyik. Utána Némethy Gyula dr. nagyváradai theologiai tanár pártoló tag különböző esztetikai irányokról értekezett s kivált Arisztotelesz, aquinói szent Tamás, Gietmann és Jungmann tanait fejtegette a szépről, ennek tárgyi és alanyi elemeiről s az ismerő és a vágyó képességhez való viszonyáról. Mind a két értekezést nagy tetszéssel fogadta és hozzászólásokkal kísérte a hallgatóság.

* **Kassai diákkongresszus.** A diákkongresszus tegnap este tartotta alakuló gyűlését Ivántszy Béla, a kassai jogakadémiai kör elnökének elnöklése alatt. Megválasztották elnökévé Ivántszy Bélát Kassa és Hoffmann Ottó Budapesten. Alelnökök lettek: kolozsvári Kiss Ferencz, Budor Antal dr. Kolozsvár, Fráter Ernő Debreczen, Pete Lajos Selmezbánya, Hegedüs Ferencz Kecskemét, Tonelly Sándor, Budapest, ifj. Vaka József Eger, Apostol Emil Sárospatak és Ambros Béla Kassa, főjegyzők: Gulyás József Budapest, Ravasz László Kolozsvár; főtitkár Köpöcsy Dezső Kassa; háznagyok: Moricz József Kassa és Bartók Antal Kolozsvár. A választások után Péterffy Tibor, Kolozsvár, szavá tette a budapesti egyetemi kör ügyét. Követelte, hogy a kolozsvári egyetemi kör elnökét választásuk meg elnökévé, mert egyenrangúnak tekintti a budapesti egyetemi kör elnökével, annál is inkább, mert a budapesti kör az utolsó időben belévon zárva, a kolozsvári kör vezette az ország ifjúságának ügyeit. Hoffmann indítványára Péterffy javaslatát nem bocsátják szavazás alá, bár többen is felszóltak mellette. A gyűlés után nagy vacsora volt, a melyen több pohárköszöntő hangzott el. Tegnap délelőtt Te Deum volt, a melyen megjelentek a város notabilitásai, élén: Péchy főispán, Münster polgármester, Rakovszky alispán, dr. Takács jászói prépost stb. Mire után a megbízó leveleket vizsgálták át a vármegyeház termében. Az összes kiküldötteket igazolták.

* **Verekedő főszámvevő.** Oriási botrány színhelye volt tegnapelőtt este a makói Abbázia-kávéház. Szalay Dezső, Csanádmegye főszámvevője rendezte a botrányt, mely most is izgalomban tartja és felháborodással tölti el Makó egész intelligens közönségét. Szalay Dezső három évvel ezelőtt a miniszteriumból került Csanádmegye főszámvevői székébe s ezen rövid idő alatt több mint tizenöt botrányt rendezett. Tegnap stiklize kis hja, hogy egy teljesen ártatlan ember életébe nem került. A főszámvevő esti tíz órakor ittas állapotban, vasbottal, nagy zajjal tért be a kávéházba s miután a kávéskonyhában már kigorombáskodta magát, felszóltotta a kávést, hogy mentse fel az éjjeli szolgálattól a kávéházi pénztárosnőt. Nagyon természetes, hogy a kávést ezt megtagadta. Erre a főszámvevő törni, zuzni kezdett s vasbotjával a kávést is kis híján agyon nem ütötte. Az oriási lármára előjöttek a rendőrök is, kiknek alig sikerült megfékezni a dühöngő embert. A botrány híre csak reggel terjedt el Makón s általános felháborodást szült. Valószínű, hogy ez a kávéházi hecc állásába kerül Szalaynak.

* **Névváltoztatás.** Goldstein Lajos nagyváradai lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel Bajor-ra változtatta.

* **A pápa a martiniquei nyomor enyhítésére.** XIII. Leó pápa a martiniquei szörnyű katasztrófa szerencsétlenség és nyomor enyhítésére 20,000 lírát adományozott.

* **Katholikus kép protestáns templomban.** Nyir-Acsádon történt e napokban. Az ottani középkori templom tatarozást végeznek most. A belső vakolatot is elkezdtek leszedni. Nagy meglepetésre kitért, hogy a vakolat alatt művészi kivitelű olajfestésű szent képek vannak. Egyik kép a Golgothát ábrázolja, Krisztust a két latorral, mellette egy koporsó és egy repülő angyal. Más szent képeket is feltártak és egy pap képét, a mint a szószéken prédikál. Vajjon ki lehet ez? A műemlékek országos őrző bizottsága értesítettén az esetről, a fal-festményeket megvizsgáltatta. Kitért, hogy a képek 7-800 évesek és abból a korból valók, mikor még minden magyar ember katolikus volt.

* **A Szent István-társulat közgyűlése.** A Szent István-társulat tegnap délelőtt tartotta évi rendes közgyűlését. A gyűlés érdekes momentumuma volt Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter jelenléte. Eddigél még soha sem volt miniszter a Szt. István-társulat gyűlésén. Orvendünk, hogy erre is jutott immár ideje a kultuszminiszternek. A gyűlést mise előzte meg a Jézus Szive templomban. A megnyitó beszédet Császa György érsek tartotta s utána az évi jelentéseket olvasták fel s kihirdették az irodalmi és tudományos osztály új megválasztott tagjait.

* **A káposzta és a határozat.** Városunk egyik tekintélyes bizottsága nagyon kényes természetű ügyben tartott ülést tegnap, de sehogysen tudtak dűlőre jutni. Folyt a szóharc pro és kontra s nagynehezen, a midőn már kimerítették az összes szóközi fogásokat, azt határozták, hogy az ügy nem tartozik az ő jogkörükbe.

Meg volt tehát a határozat! Mert hisz elvégre ez is csak valami.

A bizottság tagjai azonban nem voltak egy véleményen s egyikük az ügyet újból szavá tette az ülés végén.

Ez a türelmetlenség végre is kihozta sodrából a határozat egyik lelkes hívét s tulharsogva a többi, kiáltá:

— Mit gondolkodnak, hogy ez is káposzta s minden felmelegítés után jobb lesz? . . .

— Persze, hogy jobb lesz! — tromfolt rá az ellenpárt korifeusa.

— Ha jobb, hát kóstolja meg s mondjon róla véleményét, így legalább befejezzük az ügyet.

Igy lesz néha feltárlva a káposzta az üléseken s a jámbor gazdasszonyok csudálkoznak, hogy férj uraméknak nem izlik a vacsora.

* **A Weiszlovits Gyula ügye.** Weiszlovits Adolf és Weiszlovits Lajos, a kik a jelenleg fogságban levő Weiszlovits Gyula ellen több rendbeli bűnügyi feljelentést tettek, ügyvédjük, dr. Stokker József úján egy kérvényt adtak be tegnap a kir. törvényszékhez, a melyben a feljelentéseket visszavonták, kérvén Weiszlovits Gyula szabadlábra helyezését. A törvényszék vádtanácsa a kir. törvényszék elnöke, Nagy Ferencz elnöklésével tegnap délután foglalkozott az ügygel, azonban nem adott helyet a kérelemnek, mivel a feljelentések tárgyát oly büntettek képezik, a melyek hivatalból üldözendők, a melyekben a sértett indítványára a bűnvádi eljárást, megszüntetni nem lehet.

* **Az eltűnt tó.** Egy londoni táviratunk jelenti: Az a nagy tó, a mely Dominika szigetén gyorsan eltűnt, eddig is állandóan forrongó állapotban volt, a mi a vulkánikus folyamattal kapcsolatban van. Dominika tele van kéntartalmú kőforrásokkal és meleg vizekkel. A vizek közt a most eltűnt tó volt a legnagyobb és vize mindig forrt. Az egész vízterület egy vulkán kráterét foglalta el. Hogy a vulkán ki nem aludt, mutatja éppen a vizek forrongása. Helyenkint két-három méternyi

magas hullámokat vetett. Egy Prastra nevű angol geologus meg is jóslta nemrég, hogy a tó vize hirtelen fog eltűnni. Az a jóslat most bekövetkezett. A földalatti vulkánikus forrongás oly nagy mérvet öltött, hogy a tó vize mind eltűnt; fenekéről folyó gázok emelkednek; nemsokára a tüzláva is ki fog törni és a tó megint átváltozik azzá, a mi azelőtt volt: Vulkánna.

IRODALOM.

Magyar Remekírók. A Franklin-féle Magyar Remekírók az által válnak igazán nemzeti művé, hogy kizárólag magyar klasszikusokat tartalmaznak. Azt a szép tervet, hogy az összes magyar remekírókat egy nagyszabású gyűjteménybe egyesítse, csak a Franklin-Társulat vihette keresztül, mivel ez a társulat szerezte meg kizárólagos tulajdonjogát azon remekírók műveinek is, melyeknek kiadási joga törvény szerint még fel nem szabadult. Tehát csakis a Franklin-féle Magyar Remekírók gyűjteményében található fel az összes magyar klasszikusok; Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garay János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vajda János és Vörösmarty Mihály műveit más kiadó nem bocsájthatja közre — ezek nélkül pedig a magyar remekírók összkiadása el sem képzelhető. A Magyar Remekírók 3. koronás havi részletfizetés mellett megrendelhető lapunk kiadóhivatala úján; e végből jelen számunkban foglalt hirdetés rendelőlapja kivágandó és aláírva beküldendő.

TANUGY.

Iparokt. bizottsági ülés. Nagyvárad város iparokt. bizottságának jövő évi költségvetése tárgyában tartandó ülésre a következő meghívó közlésére kértünk fel:

Nagyvárad város iparokt. bizottságának tagjait a városház tanácstermében f. évi május hó 17. napján d. u. 4 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom.

Tárgy: A jövő évi költségvetés.

Nagyváradon, 1902-ik évi május hó 14-én.

Ragány Fános,
elnök.

Igazságszolgáltatás.

Pénzhamisítók a vádlottak padján.

— Elapolt főtárgyalás. —

Pintye György és társai Follisz János és Foer Péterné pénzhamisítással vádolt aradmegyei lakosok ültek tegnap a vádlottak padján. Mind a hárman könnyűszerrel akartak meggazdagodni, erre a legkönnyebb, de egyúttal a legveszedelmesebb utat, a pénzhamisítást választották.

Beszerezték minden szükséges kelléket, hogy azonban gyártottak-e hamis pénzt s azt forgalomba hozták-e — sem a nyomozás, sem a tárgyalás során mindeztideig nem lett beigazolva.

A hosszas vizsgálati fogság azonban nagyon megviselte mind a három vádlottat, sőt Pintye György a dolog értelmi szerzője, amint az eddigi vizsgálat beigazolta, annyira elgyengült, hogy az orvosi szakvélemény szerint erős idegrohamai lehetlenné tették az ügynek érdemleges letárgyalását.

A tegnap Millye Gyula elnöklése alatt megtartott főtárgyaláson a vádlott védője dr. Adorján Emil ügyvéd tekintettel azon körülményre, hogy Pintye György állapota nem

ephemer, hanem krónikus természetű s hogy ez időszereint teljesen magánál van, kérelmezte a főtárgyalásnak megtartását. *Vámosy Mihály* dr. kir. alügyész, a vádhatóság képviselője ellenben a tárgyalásnak elnapolását s a vádlottaknak vizsgálati fogságban való tartását kérelmezte.

A kir. törvényszék mint büntető bíróság, mivel a vádlottak mint bűnsegédek vannak ugyanazon bűncselekménnyel vádolva s így az egyik ügyének tárgyalása el nem választható a másiktól, a főtárgyalást elnapolja, egyúttal a törvényszéki orvos figyelmét felhívja, hogy *Pintye György* állapotát figyelje meg s annak esetleges javulásáról értesítse a vádhatóságot, hogy a végtárgyalás dolgában a szükséges intézkedéseket meg lehessen tenni.

A vádlottak védői nevezetesen dr. *Wanrek* Kálmán és dr. *Adorján* Emil a vizsgálati fogság megszüntetését kérelmezték, a vádlottak nagyon megrongált egészségének helyreállítása céljából.

A kir. törvényszék fentartotta a vizsgálati fogságot, mely határozat ellen a védők felfolyamodással éltek.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR

Péntek: Baba.

Szombat: New-York szépe.

Vasárnap (d. u.: Lotti ezredesei, este: Parasztkisasszony).

Hétfőn (d. u.: Baba, este: Náni).

A műsorváltozás. A tegnapi hivatalos színházi jelentés és szinlapszerint *Wernier Róza* énekesnőnek a fellépése bár elmarad, de azért a műsor nem szenved változást, s így tegnap este színpadra került volna a *Parasztbecsület*, ezt megelőzőleg pedig a *Katonásan* című vigjáték. A hivatalos jelentés dacára adták tegnap este a nálunk már elcsépelet *Görög rabszolga* operettét. Ez már csak fényes példája a hirtelen műsorváltozásnak.

A különben szokottnál jóval gyengébb előadást kevés számú közönség hallgatta.

Miss Madge Perry Nagyváradon. Miss *Madge Perry*, Szigligeti-színház érdekes bájos, ifjú vendémművésznője, már ma, pénteken, Nagyváradra érkezik. A művésznő holnapi vendéglátása a legnagyobb érdeklődést keltette. *Magde Perry Gray Violet* szerepét játssza *New-York szépe*-ben. Mikor ebben a kedves szerepben, melyet *Mary May* kreált először s mely ezt a fiatal angol kórta leányt világhírű divává tette, *Magde Perry*, a bájos orfeum-énekesnő a Magyar Színházban fellépett, az összes budapesti lapok áradozva irtak az új *Gray Violet*-ról s azt jósolták róla, hogy elhomályosítja a világjáró *Mary Haltont* is. Jegyeket az előadásra ma délelőtt tíz órától lehet a pénztárnál váltani.

Az ünnepi előadások. Pünkösd első és második napján négy előadás lesz a színházban. Vasárnap délután *Lotti ezredesei* kerül színpadra *Amon Margittal* *Lotti* szerepében, este érdekes reprizképen a *Parasztkisasszony*, melynek fő női szerepét *Bilkey Irén* játssza. Hétfőn délután *Baba* operettét játsszák a színházban, este pedig *Náni*, ez a kitűnő *Follinusz-népszínmű* kerül színpadra, mint első estéje egy négy előadásra terjedő nagyon érdekes vendéglátéksorozatnak.

Érdekes előadások. Somogyi igazgató megszerezte s még e szezonban színpadra hozatja az *Órnagy ur* s a *Svíhákok* darabokat. Az

operett-személyzet a *Párisi élet* reprizére készül.

A baba. Ma este — mint már jelentettük — a *Baba* operettét ujtják föl a színházban. Aléziát *Amon Margit*, Lancelot *Eleméry Klárka*, Hilárius mestert *Szatmáry Árpád* játssza. A darab második felvonásában *Antalfy Margitka*, egy bájos kis leány, aki valóságos tánczelehetőség, egy spanyol bolero-t tánczol.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 228.

Pótbérlet 26.

Ma, pénteken, 1902. május 16-án

B A B A.

Operett.

S Z E M E L Y E K:

Lancelot, noviczius	— —	Eleméry Klárka
Hilárius mester, feltaláló	— —	Szatmáry Árpád
De la Santröll gróf	— —	Perényi József
Lormoa gróf	— —	Béreczi Gyula
Maxmin atya	— —	Pintér Imre
Baltazár testvér	— —	Bognár János
Bazalik	— —	Vank István
Alézia	— —	Amon Margit
Gudüllén, komorna	— —	Kulinyi M.

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr., Tamlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Kezdeté 7 és fél órakor, vége 10 órakor.

Holnap szombaton, május 17-én

New-York szépe.

Operette.

TAVIRATOK.

A panonnhalmiak a király előtt.

Budapest, május 15. (Saj. tud. táv.) A pannonhalmi szerzetesek küldöttsége *Fehér* Ipoly főapát vezetése mellett, ma délelőtt tisztelgett Ő Felségénél, átnyujtva a rend történetének diszkötetét.

Ő Felsége meghatottan válaszolt, kijelentve, hogy nagyon szívesen veszi a rend hódolatát és szíve mélyéből örül, mert a rend visszaállításának száz éves évfordulóján meggyőződött önzetlen hazafiúi érzelmeikről.

Széchen gróf estélye.

Róma, május 15. *Széchen gróf* vatikáni osztrák-magyar nagykövethel tegnap este volt az első nagy estély. Ott voltak *Rampolla*, *Vannutelli Serafino*, *Vannutelli Vincenzo*, *Casali del Drago*, *Cretoni*, *Ferrata*, *Tripepi*, *Sanminiatelli*, *Cavagnis* és *Aloisi-Masella* bibornokok, a vatikánál akkreditált egész diplomáciai testület, a máltai-rend nagymestere, sok püspök és prelátus, valamennyi méltóság, a római arisztokrácia, köztük igen sok hölgy és az osztrák-magyar kolónia számos előkelősége. (M. T. I.)

A delegáció.

— A hadügyi albizottság ülése. —

Budapest, május 15. (Saj. tud. táv.) A hadügyi albizottság mai ülésén *Hege-düs*, *Hieronymi*, *Miklós Ödön* és *Okolicsányi* erélyesen támadták a hadügy-minisztert, mivel a hadsereg szükségleteit nem magyar, hanem jobbára osztrák ipari termékekkel elégíti ki. Túrhetetlen már ez az állapot és követelik a helyzet javítását. Egyidejűleg utasítják a hadügy-minisztert, hogy a kvóta arányában járjon el e kényes természetű bevásárlások eszközzése alkalmával.

Merénylet a veronai érsek ellen.

Budapest, máj. 15. (Saj. tud. táv.) Mint Rómából jelentik, ez ideig ismeretlen tetteskönnyen végzetessé válható merényletet követett el a veronai érsek ellen. *Vaccillera* kardinális veronai érsek ugyanis villája erkélyéről nézte a tiszteletére rendezett szemképrázatot tüzijátékot, midőn lövés dördült el s közvetlen feje felett furódott a golyó a falba. — Szerencsés véletlen folytán azonban úgy az érsek, mint a mellette ülő *Starabba* márkiné sértetlen maradtak. — A merénylő elmenekült. A dolog óriási izgalmat szült.

A dél-afrikai béke.

Pretória, május 14. Mindenfelől búr képviselők jönnek ide, hogy a holnapra kitézött tanácskozásra Vereeniginbe menjenek. Nagyobb részük csak ma este érkezik ide. Holnap reggel az ideérkezett búrok együtt indulnak Vereeniginbe. Az első tanácskozást holnapra várják. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

A tengerészeti szerződés.

Conan Doyle: Doktor Holmes kalandjai. 18.

Az asztal már terítve volt s éppen csengetni akartam, mikor *Hudsonné* asszony a theával és kávéval a szobába lépett. Pár perc múlva lefödött tálakban sonkát, tojást és egyéb husételt hozott be.

Asztalhoz ültünk, *Holmes* éhesen, mint egy farkas, én rendkívül feszült érdeklődéssel, *Phelps* a legnyomottabb hangulatban!

Hudsonné tultett magamagán — szólt *Holmes* fölemelve az egyik tál fedőjét, melyben csirkesült volt. Nem nagyon urias konyha, de tudja mi kell egy jó reggelihez. — Mi az ott előttd, *Watson*?

— *Sonka és tojás* — válaszoltam.

— Ugy? Parancsolja *Phelps*, hogy kiszolgáljam, vagy inkább maga akar hozzáfogni?

— Köszönöm, nem tudok enni! — válaszolt *Phelps*.

— Ugyan mit okoskodik! Kóstolja meg azt, ami abban a tálban van ön előtt.

— Köszönöm, igazán nem kérek semmit.

— Nos, — szólt *Holmes* s ravaszul hunyorított a szemével — akkor szabad ugy-e kérnem, hogy nekem adjon belőle egy kicsit.

Phelps levette a tál fedőjét, nagyot sikoltott és elfehéredett arcczal meredt a tálra. Szürke papirtekercs volt benne. *Phelps* felragadta, majd elnyelte a szemével, a szívéhez szoritotta, majd felugrott, körül tánczolt a szobában s hangosan ujongott nagy örömben. Aztán egy karosszékbe hanyatlott s a nagy felindulástól annyira kimerült, hogy az ájulástól csak a hirtelen beléje töltött pálinka mentette meg.

— Csak lassan, lassan! — szólt *Holmes* a vállát veregetve. — Csunya dolog tőlem, hogy

igy megleptem. De Watson a megmondhatója, hogy sohasem tudok lemondani, ha drámai hátsóról van szó.

Phelps megragadta a kezét és megindultan ajkához szorította.

— Aldja meg az Isten, Holmes ur! Megmentette a becsületedet!

— A magam becsülete is koczkán forgott! — válaszolt Holmes. — A kudarcz nekem éppen olyan csapás, mint önnek a kötelelőmulasztás.

Ekkor Phelps gyorsan a kabátja belső zsebébe rejtette a drága okmányt és így szólt:

— Kegyetlen dolog tőlem, hogy tovább is megzavarom a reggelijét, de valósággal éget a kíváncsiság. Ugy szeretném tudni, hol volt az okmány és hogyan jutott ön hozzá.

Holmes gyorsan fölhörpintett egy csésze kávé, aztán a tojásra és sonkára vetette magát. Mikor végzett vele, fölállt, pipára gyújtott s beleült a karosszékbe.

— Elmondom hát nektek, mi volt az első dolgom, mikor elváltunk s hogyan következett el minden egymásután. Miután a vonat veletek elindult, gyönyörű sétát tettem a környéken, egész Ripley faluig. Ott bementem a korcsmába, megittam egy teát, bölcs óvatossággal megtöltöttem a boros üvegemet s néhány sonkás zsemlyét csomagoltam be. Ott maradtam, amíg besötétedett s aztán visszamentem Wokingba; nem sokára naplemente után ott voltam Bribræ mellett az országúton. Ezen az úton ugyan általában kevesen járnak, de mégis vártam, míg egészen néptelen lett s akkor a kerítésen át bemásztam a kertbe.

— Hát nem volt nyitva a kapu? — kérdezte Phelps álmétkodva.

— Hogyne lett volna; csak hogy nekem ilyen dologban egészen különös gusztusom van. Az átmászásnál a kerítésnek azt a pontját választottam, hol a három fenyőfa áll. Ezeknek oltalma alatt átjutottam a nélkül, hogy a házból bárki is észrevehetett volna.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzések	
Budapest, május 15.	
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasút	—
Rünamerény	509.50
Magyar felvásárlás	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Háttérpénz	
Budapest, május 15.	
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.—
Káposzta, repce, aug.	66

Hivatalos Arfolyások	
a budapesti áru- és értéktőzéken 1902. május 15-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	120.50
Magyar koronajárdék	97.80

Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.80
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.80
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérségi forr. megváltási kötvény	100.—
Rovath. szlovén földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyoremeny-sorsjegy-kölcsön	—
Előszabályozás s szeredi sorsjegyek kölcsön	162.50
Osztrák járadékpapírban	101.50
Osztrák járadék ezüstben	101.50
Osztrák járadék aranyban	120.70
Osztrák korona járadék	99.40
Osztrák államsorsjegyzet	152.75
Osztrák magyar bank részvény	16.—
Magyar hitelbank részvény	698.50
Osztrák hitelintézet részvény	679.25
Párisi visa	95.45
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.07
Nemzetbiztosítási márkák	117.27
Londoni visa	240.35
20 márkás arany	28.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Félic-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	indul	730	950	—	—	450	858
Vásártér	>	722	931	*1114	237	420	854
V.-Velence	>	740	1000	1135	256	500	915
Rontó ↑	>	754	1014	1150	309	514	929
Püspök-fürdő	>	805	1025	1155	314	519	939
Félic-fürdő	érk.	817	1037	1209	328	536	951

Félic-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félic-fürdő	indul	820	1042	*1215	330	539	953
Püspök-fürdő	>	838	1100	1227	342	556	948
Rontó ↑	>	842	1104	1232	346	560	1000
V.-Velence	>	856	1118	1246	350	574	1013
Vásártér	érk.	912	1117	102	415	630	1036
Nagyvárad	>	905	1127	—	—	623	1023

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik

==== Lapunk kiadóhivatala útján megrendelhető csekély havi részletfizetés mellett. ====

Franklin Társulat kiadása

MAGYAR REMEKIRÓK

A magyar irodalom főbb művei.

Csakis a Franklin-féle **MAGYAR REMEKIROK** gyűjteményében található a magyar klasszikusok összességét, mivel Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vörösmarty Mihály, Vajda János műveinek kiadási joga a Franklin Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomathatja.

Minden remekiró munkáit egy kiváló magyar író látja el bevezető méltatással és életrajzzal.

KEDVEZMÉNY

A MAGYAR REMEKIRÓK MEGRENDELŐINEK.

Shakespeare, Petőfi, Arany, Vörösmarty stb. fordításában s mint ilyen, méltó kiegészítője a Magyar Remekirók-nak

Shakspere összes színműveinek új 6 kötetes kiadását, melynek bolti ára, a Magyar Remekirók-éval azonos díszes kötésben, 30 korona, a Magyar Remekirók megrendelői 20 koronáért kapják. Ez az egyedüli teljes magyar

A Magyar Remekirók első 5 kötete (I. sor.) már megjelent; félévénként jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat.

A Magyar Remekirók 3 koronás (Shakspere színművel együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhető meg a Rendelő-lap útján, mely kivágandó és megfelelően kitöltve beküldendő a „TISZANTUL” kiadóhivatalához.

A magyar nemzeti irodalom kincses-házát képezi a Magyar Remekirók 55 kötete, melyben benn van az összes magyar klasszikusok minden maradandó alkotása. — A magyar klasszikusoknak ez első és egyöntetű összkiadásának ára 55 kötetben, díszes vászonkötésben **220 korona.**

Ezekon kívül benn lesznek a **MAGYAR REMEKIROK** könyvtárában: Balassa Bálint, Berzsenyi Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br., Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferencz, Kossuth Lajos, Madách Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchenyi István gr., Teleki László gr., Zrinyi Miklós, Népics Lyra, Népballadák, Kuruczoköltészet.

RENDELŐ-LAP.

A «TISZANTUL» kiadóhivatala útján ezennel megrendelem a **Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytárs-tól Budapest, VIII., Üllői-ut 18.**

- a) A «Magyar Remekirók» 55 kötetben 220 kor.-ért, fizetendő sorozatonként 20 korona utánvétellel.
- b) A «Magyar Remekirók» és Shakspere műveit 240 koronáért, fizetendő sorozatonként 20 korona utánvétellel.
- c) A «Magyar Remekirók» és Shakspere műveit 240 koronáért, fizetendő 4 koronás havi részletekben.
- d) A «Magyar Remekirók» Shakspere nélkül 220 koronáért, fizetendő 3 koronás havi részletekben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félévénként jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat.

A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én *Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénztáránál Budapest* fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételére kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatálagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárat s le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll, a portóköltség hozzászámítása mellett, postai megbízással beszélni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész vételára esedékessé válik. *A vételár első részlete az első szállításkor utánvétetik.*

Lakás és kelet:

Név és állás:

Olvasható aláírást kérünk.

ALKALMI VÉTEL.

Figyelem!

Flegman Ármin áruháza

Nagyvárad, Bémer-tér, értesíti a n. é. közönséget, hogy tulhalmozott raktára miatt **színes selymeket, napernyőket és selyem blousokat** mélyen reducált árban kiárusít. Mindenki saját érdeke e tényről meggyőződést szerezni. — Minden más raktáron levő cikkek nevezetesen gyönyörű francia batistok, a legújabb fekete és színes ruhakelmék, különlegességek batist-blousok és divatövekben, valamint női fehérnemű, vászon- és asztalneműek ösmert »szolid szabott árakban« kaphatók.

A Nagypiacz-téren

vasárnaptól *f. hó 11-től 20-ig* lesz látható a *norvégiai halászat* és az

óriási czethal

kiállítás.

A czethal a világ legnagyobb emlős állata 21 m. hosszú, 366 cm. magas, 355 sulyu. Kifogták 1900. aug 1-én a Spitzbergák és a Medve-szigetek között. A fogásnál 75.000 klg. sulya volt, a legnagyobb czethal, melyet eddig fogtak.

Külön kiállításban

láthatók: 21 ragadozó és mélylátó prae-perált hal, szerszámok a fogáshoz, ugyanint tengeri szigonyok. Magyarázatok mindig tartatnak.

Nyitva naponta *reggel 9 órától este 6 óráig.*

Megnyílik vasárnap, május 11-én és tart május 20-ig.

Belépti-díj 40 fillér, gyermekeknek és katonáknak örmesterig 20 fillér. Iskolák és egyletek kedvezményben részesülnek.

Kiváló tisztelettel: **Az igazgatóság.**

Kálmán Sándor

ékszerész,

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.

Állandó nagy raktár:

Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst ajándéktárgyak, ezüst evőeszközök és minden e szakhoz tartozó áruból.

Legszelídabb szabott árak.

Mindenemű alakításokat és javítást elvállal.
Telephon 409. szám. 150.

Első nagyváradai gyári festékraktár,

Nagyvárad,

Nagy-Teleki-utca 532. szám, saját ház.

A megye legolcsóbb bevásárlási forrása:

1 kg borostyánkő szobapadlólack	— 75
1 kg spiritus	1 —
1 kg amerikai	1 —
1 kg linoleum	1 —

5 féle színben gyorsan száradó tükörfénynyel és tartóssággal bírnak.

Száraz és olajbatört festékek minden színben. Szobafestő és mázólc **ecetek** jutányos árban, angol kocsilackok (Nobles et Hoare) ugy-szinte belföldi kocsi és butor lackok nagy raktára.

Festék különlegességekben nagy választék!

Vidéki megrendeléseket pontosan és lelkiismeretesen teljesít. Árjegyzék kívánatra ingyen.

Tisztelettel

Gallovits I.

Minden 5 forintos bevásárlásnál egy 50 cm. méter magas és 40 cm. széles ingyen **fénykép!!**
Csupán keretért fizetendő 1 forint.

A tavaszi szezon beálltával van szerencsénk raktárunkon levő legújabb saten, selyem, szövet és mosó **blousainkat, nyakkendőket, divatos alsószojnyákat, nap- és esőernyőket, sélapálczákat, gyermekruhácskákat,** férfi, női és gyermek **keztükét és harisnyákat** ajánlani, melyek a legjobb minőségben és legolcsóbb árban kaphatók. Nagy raktárt tartunk férfi, női és gyermek **fehérneműekben,** továbbá mindenféle gyermek **játékszerekben, gyermekkocsikban és reformszékekben.** Szobadiszek, faldiszek, pálmák, továbbá evőeszközök, **utazó-kosarak és bőröndök igen olcsó árban** kaphatók.

Különös figyelmébe ajánljuk a n. é. vevőközönségnek, hogy minden 5 frtos bevásárlásnál egy 50 cm. hosszú és 55 cm. széles **ingyen fényképet** adunk, csupán a keretért kell a nagyobb fényképért 1 frt 50 kr., a kisebb fényképnél 1 forintot fizetni. Minden ráfizetés nélkül kap a vevő 5 frtos vásárlás után egy fényképes mellítőt, vagy medailont, vagy nyakkendőtit. Megjegyezni kívánjuk, hogy a vevők minden legkisebb bevásárlásról is kapnak szelvényt, mely összegyűjtve 5 vagy 10 forint összegig jogosít fényképre.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

Friss és Társa, korona- és fillér-bazár, Fő-utca.

Minden 10 forintos bevásárlásnál egy 70 cm. méter magas és 50 cm. széles ingyen **fénykép!!**
Csupán keretért fizetendő 1 forint 50 kr.

5 forint bevásárlásnál mineen ráfizetés nélkül egy ingyen fényképes mellítőt vagy medailont, vagy nyakkendőtit.

5 forintos bevásárlásánál minden ráfizetés nélkül ingyen fényképes mellítőt vagy medailont vagy nyakkendőtit.